

ΠΑΓΚΡΑΤΙ-ΠΑΤΗΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

Τό «Ελεύθερο Θέατρο», σύμβολο αυτοδημιούργητων νέων ήθοποιών στη δεκαετία που μās πέρασε, ένας άνησυχος πυρήνας αναζήτησης, πειραματισμού, προβληματισμού και συλλογικών ζυμώσεων, έφτασε φέτος σ' ένα καίριο σταυροδρόμι: Τής διάσπασης και τής συνέχισης. Άλλα στελέχη του αποχώρησαν, εντάχθηκαν σέ άλλα σχήματα ή δουλεύουν στην τηλεόραση και σέ συγκυριακές παραγωγές, άλλα πάλι έμειναν ένωμένα, προχωρώντας σέ μιά συνέχεια που λέγεται «Ελεύθερη Σκηνή». Συνέχεια τής επιθεωρησιακής θερινής παράδοσης του «Ελεύθερου» τά τελευταία χρόνια σ' Άλσος Παγκρατίου.

Άπ' τό ιστορικό εκείνο «Κι έσύ χτενίζεσαι» ως τό σημερινό «Ανάνταμ - παπαντάμ», έχουν μεσολαβήσει και χρόνια και άλλες και άναθεωρήσεις άπόψεων μέσα στό ίδιο τό σχήμα. Τήν άπόλυτη πίστη στή συλλογικότητα τής θεατρικής παράγωγής, τή διαδεχτική τό άνοιγμα στίς διάφορες ύπευθυνότητες, του

σκηνοθέτη, του συγγραφέα, του ήθοποιού. Και τίς άπλές, χαλαρές αυτές ύπευθυνότητες, τίς διαδέχονται φέτος σύμφωνα με τίς δηλώσεις του θεάτρου, οι ειδικοί της: «Σιγά-σιγά, καταλάβαμε ότι κάποιος έπρεπε νά γράφει τά κείμενα, κάποιος άλλος νά σκηνοθετεί και κάποιος άλλοι νά παίζουν...».

Βέβαια, φέτος δέν έγινε ακριβώς έτσι, άφού ό Σταμάτης Φασουλής είναι και συγγραφέας και σκηνοθέτης και ήθοποιός, όπως και ή Άννα Παναγιωτοπούλου, που έκτός από ήθοποιός, έχει γράψει ή συμβάλει στά περισσότερα κείμενα. Δέν θά μείνουμε όμως στό σημείο αυτό των συγκεντρωμένων έξουσιών και δραστηριοτήτων, πρώτα, γιατί τό έμπορικό θέατρο μά και τό πειραματικό μās έχει συνηθίσει σ' αυτό τό φαινόμενο ή ύστερα, γιατί τό «Ελεύθερο Θέατρο» και τά στελέχη του έχουν γράψει μιά μικρή αξιόλογη ιστορία στην πετυχημένη... αυτοεξυπηρέτηση. Ποιός μπορεί νά λησμονήσει άξέχαστα νούμερα, σάν τό «Ξυλλουέτ» ή τό «Ελλάς-

Βιολετέρας», που έχουν πιά περάσει στην επιθεωρησιακή άνθολογία;

Τήν φετινή ισχνότητα λοιπόν των κειμένων δέν θά μπορούσε κανείς νά τήν άποδώσει στην άνικανότητα ή άκαταλληλότητα των συγγραφέων τους αλλά σέ λόγους άλλους, που δέν μπορούμε νά διαγνώσουμε. Άπό τά κείμενα τής «Ελεύθερης Σκηνης» δέν έλειψε ούτε ή έξυπνη θεματολογία, ούτε οι εύφύστατοι τίτλοι — άφετηρίες («Άγάντα-πύρ», «Σιγά τ' αυγά», «Γιά μās κελαηδούν τά πουλιά», «Βιομηχανία ζυμαρικών Κρετινή»). Είχε όμως κανείς τήν εντύπωση πώς άπό κάποιο σημείο και μετά, άπογειώνονταν, έχαναν τό στόχο τους, δέν έβρισκαν στό κοινό εκείνο τό άπαραίτητο «ψαχνό». Άλλού τό σχόλιο έβγαινε γυμνό δίχως τό άπαραίτητο σατιρικό περιβλήμα τής επιθεώρησης, δίχως τό φανταχτερό πρόσημα. Μ' όλα αυτά, τό θέατρο είναι καθημερινά άσφυκτικά γεμάτο, χωρίς τό φόβο του ποδόσφαιρου και των Όλυμπιακών. Τό φαινόμενο εξηγείται άπ' τό γεγονός πώς διαθέτει θανμάσιους ήθοποιούς. Άρχίζοντας άπό τόν ίδιο τόν Σταμάτη Φασουλή, γεννημένον θαρρείς γιά τό έπιθεωρησιακό είδος, περνώντας στις θαυμάσιες Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Άννα Παναγιωτοπούλου, Μίνα Άδαμάκη, σταματώντας στό φετινό άπόχημα τής «Ελεύθερης Σκηνης» Λάζαρο Άνδρέου, συνεχίζοντας μέ τόν πολυτάλαντο Γιώργο Κιμούλη, τόν άναντικατάστατο Δημήτρη Χρυσομαλά, τόν πληθори-

κό Γιώργο Κέντρο και κάνοντας τέλος μιά βαθιά υπόκλιση μπρός στό μεγάλο ήθοποιό Λεωτέρη Βογιατζή, που ή παρουσία του στή σκηνή ίσορροπούσε τήν κάθε άτέλεια του κειμένου. Είχε τήν αίσθηση πώς μέ τό αλάθητό του ένστικτο, τήν παιδεία και τήν εδαισθησία του, κατάφερνε νά συμπληρώσει κενά, ν' ανακαλύψει προσβάσεις, νά σφιχτοδέσει και νά προσγειώσει αιωρούμενους στόχους. Η παρουσία του στή σκηνή, προσαρμοσμένη στό σύνολο κι υπάκουη στό πνεύμα, χάραξε όσόντο μιάν άλλη διάσταση, τή σπάνια εκείνη διάσταση του κοιμωτραγικού θεατρίνου, που δέν τήν ύποδύεται ό ήθοποιός αλλά τή «φέρει» στην ύπόστασή του και στην ξεχωριστή του ιδιοσυγκρασία.

Η μουσική ήταν του Λουκιανού Κηληδόνη, τά κοστούμια του Δαμιανού Ζαρίφη, οι χορογραφίες του Γιάννη Φλερύ. Παρ' όλη όμως τή μαστορία και τήν «ειδικότητα» των παραγόντων, παρά τή ζωντανή όρχήστρα και τόν «έξοικειωμένο» χώρο, τό θέαμα έδειξε κάπως φτωχό σέ λάμψη «στράς» και άκτινοβολία «άστέρων», άν και πλούσιο σέ ποιότητα και ταλέντο ήθοποιών.

Σ' ένα άλλο επιθεωρησιακό στέκι τής Άθήνας, σ' ένα άπό 'κείνα τά «άπαστραπέντα» και πλούσια γυμνά καταστήματα θεάματος τής Λεωφόρου Άλεξάνδρας, στό θέατρο Πάρκ, παίζει φέτος ή επιθεώρηση «Πιάσαμε... τό τρίτο». Μουσική Μίμη Πλέσσα, σκηνοθεσία Σμαρούλας Γιούλη, σκηνογραφίες ▶

«Ελεύθερη Σκηνή», ή ζωντανή προέκταση του «Ελεύθερου Θεάτρου» ... επί σκηνής.

Θέατρο Πάρκ, «Πιάσαμε τό... τρίτο». Σκηνή από πρόβα.

◀ Γιάννη Καρύδη, χορογραφίες Τάσου 'Αξιώτη, κοστούμια Sotris, κείμενα Μπόστ, Γ. Ξανθούλη, Κ. Π. Παναγιωτόπουλου.

Αν εξαιρέσουμε κι εδώ τη σκηνοθεσία της πρωταγωνίστριας Σμαρούλας Γιούλη, οι ειδικότητες είναι σαφείς και διαχωρισμένες. Έδώ τό θαύμα, πό καθαρόαιμο, μ' όλα τά «τριξίματα» του καλού και του κακού επιθεωρησιακού γούστου. Μ' όλες τις συγκινήσεις των «στάρ» και των «στράς». Ή μόνη «παρέκκλιση» απ' τό είδος κι αρκετά βασική βέβαια, ή απόφαση και ή τόλμη της Σμαρούλας Γιούλη νά αναθέσει τά νούμερα στους τρεις συγγραφείς που πρίν αναφέραμε, συγγραφείς μ' ένα βεληνεκές αναμφισβήτητα λαϊκό, που προϋποθέτα όμως κάποια συνεργασία από μέρους του κοινού, κάποια εξοικείωση ύφους, τρόπου σκέψης και γλώσσας. Ή τόλμη της τήν τιμά ακόμη κι αν τό τίμημα απέβαινε λίγο ακριβό...

Ή θεματογραφία, ποικίλλει κι

εδώ από τήν κοινωνική κριτική και τά σεξουαλικά ως τήν πολιτική σάτιρα και τις όνειροφαντασίες. Ξεχωρίζουν τά νούμερα: «Αυτή που έπescε απ' τά ψηλά στά χαμηλά» του Μπόστ, «Ένας δόκτωρ συζητά» του Γ. Ξανθούλη, ή «Δραχμή», τό «Πάρκινγκ» κι οι «Διαφημίσεις» του Κ.Π. Παναγιωτόπουλου. Ξεχώρισε ακόμη τό αστέρι τής μοναδικής Άννας Γερασιμίδου, που πρωτόδαμε τό χειμώνα στό «Θεσσαλικό Θέατρο», ή λάμψη τής αφέλειας του Κώστα Καρρά που δέν έπαιζε τή «Φαντασία» και τόν «Σούπερ Στάρ» αλλά ήθελε όπωσδήποτε νά... είναι, ξεχώρισε ό βετεράνος όλων των σανιδιών Βασίλης Διαμαντόπουλος, μέ μιά κουρασμένη άμεσότητα και μιά θλιμμένη σαγήνη στη σκηνική του παρουσία, ξεχώρισε τό μπαλέτο του 'Αξιώτη - επί τέλους καλλιγράμμα κορμιά μέ τεχνική, έκφραση και χάρη.

Βασίλισσα τής βραδιάς, ή Βίκυ Μοσχολιού, μέ τή συνταραχτική

της φωνή, τήν άμεσότητα, τή σεμνότητα και τό ταμπεραμένο, κράτησε άλαλο και παλλόμενο τό κοινό, όσο βάσταξαν τ' άρχοντορεμπτικά της κι ή παρουσία της στη σκηνή και τήν πλατεία.

Ο Στάθης Ψάλτης απέδειξε γι' άλλη μιά φορά τό μεγάλο του κωμικό ταλέντο. Ή παρουσία του, σημαδιακή και γιά τά κείμενα-νόμερα που ζωντάνεψε και γιά τή συγκεκριμένη παράσταση που ζωόγησε, και γιά τό έλληνικό θέατρο που ύπηρετεί.

Πολλά φώτα, πολλοί ήχοι, πολλά μεγάφωνα, πολλά μεγαβάτ και παρ' όλα αυτά, ό αιώνιος, κρυφός καημός τής επιθεώρησης, τό θέατρο Πάρκ τής Λεωφόρου Άλεξάνδρας, νά μήν είναι ένα κατάστημα θεάματος, - άκροάματος τής σειράς και τής πιάτσας.

Σέ αντίθεση μέ τήν «Ελεύθερη Σκηνή» στό Άλσος Παγκρατίου, που τώρα ψήνεται στό είδος και που έντονα θέλει, έντονα επιθυμεί

νά είναι ένα τέτοιο κατάστημα, βγαλμένο μέσα απ' τό σανίδι, τό «πάρε-δώσε» μέ τό κοινό, τά φώτα και τά μεγάφωνα. Ή σημείωση γιά τις προσθαφαιρέσεις των νούμερων στά δύο προγράμματα είναι χαρακτηριστική. Στο «Πάρκ», μιλάει γιά τήν διεύθυνση «πού διατρεί τό δικαίωμα κ.λπ., κ.λπ.», στην «Ελεύθερη Σκηνή» μιλάει γιά τήν διεύθυνση του καταστήματος.

Έδώ οι παλίνδρομες τάσεις κι οι αντίθεσεις των καιρών. Όχι δίχως σημασία γιά τήν πορεία τής επιθεώρησης. Οι νέοι ήθοιοι και θιασώτες της διαλαλούν τόν ώμό επαγγελματισμό του είδους, ενώ οι παλιότεροι και πιό ψημένοι κρατούν τήν παράδοση του κρυφού καμμού ενός «παρακατιανού θεατρικού είδους», διατηρώντας γιά αντίδραση, εκείνη τήν άκριβή κι άξιαγάπητη σοβαροφάνεια, που καθώς φαίνεται, είναι στοιχείο αναπόσπαστο της παλιάς καλής επιθεώρησης....

Άννη Κολτσιδοπούλου